

עומק הפשט

עיונים בראש"י

על פי 'לקוטי שיחות' בדרך ל"ב

פ' תצוה

הערות והארות יתקבלו בברכה בטל'
08-6882799 / 050-4125205
או במייל rizs@neto.bezeqint.net
ניתן גם להזמין לפרשיות נוספות

כל הזכויות שמורות

תוכן העיונים

א) בדברי רש"י (כט, יח) בפירוש "ריח ניחוח" – "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני" ובטעם שכפלים עוד הפעם (כט, כה) / החילוק שבין קרבנות עולה, שלמים ומנחה שבהם נאמר "ריח ניחוח" לקרבנות חטאת, אשם ותודה שבהם לא נאמר כן / הטעם שדוקא בקרבנות אומרים "נחת רוח לפני כו'", ולא בשאר המצוות שהן רצונו יתברך / "שאמרתי ונעשה רצוני" – ההדגשה היא על הנפעל ולא על הפועל

"והקטרת את כל האיל המזבחה עולה הוא לה' ריח ניחוח אשה לה'
הוא" (כט, יח)

ריח ניחוח – נחת רוח לפני, שאמרת ונעשה ראוני:

לאחר שאמר הכתוב את הלשון "ריח ניחוח" לגבי האיל לעולה, חוזר הוא על לשון זו בנוגע לאיל השלמים¹: "והקטרת המזבחה על העולה, לריח ניחוח לפני ה', אשה הוא לה'". ושם מפרש רש"י שוב:

"לריח ניחוח – לנחת רוח למוי שאמר ונעשה ראוני".

ולפום ריהטא צריך ביאור – למה הוצרך רש"י לחזור עוד הפעם ולפרש את ענינו של "ריח ניחוח", ובפרט שהפסוק השני הוא בסמיכות כל כך להפסוק הראשון?

יש לבאר, שיש חידוש בדבר:

האיל הראשון הוא עולה שכולה לגבוה, ואילו האיל השני הוא שלמים, שלא כולו עולה לה', אלא חלק ממנו נאכל על ידי הכהנים והבעלים. ולכן צריך רש"י לשוב ולחדש, שגם בשלמים – אף שאין הוא כליל לה' - שייך הענין ד"נחת רוח" לקב"ה.

¹. כט, כה.

לא בכל קרבן יש "ריח"

והנה, בענין זה (הקרבנות שהקריבו בימי המילואים) היה קרבן שלישי (בנוסף להאיל לעולה והאיל לשלמים): פר לחטאת – וכו' לא נאמר בכתוב שהקרבנות מביאה ל"ריח ניחוח".

ובפשטות יש לומר הטעם בזה, על פי דברי רש"י בתחילת הענין² שהפר בא "לכפר על מעשה העגל שהוא פר". ומעתה, כיון שמדובר על כפרה של העון החמור דחטא העגל, הרי אי אפשר לומר שזה קשור עם "נחת רוח" לפני הקב"ה. כי אף שנעשית כפרה על ידי קרבן, אין לומר שזהו ענין הגורם "ריח ניחוח" ו"נחת רוח", מפני חומר הענין שעליו מכפר העון.

ולפי זה היה אפשר לבאר גם ההבדל בקרבנות לדורות, שהכתוב מפרטם בתחילת ספר ויקרא – שבקרבנות עולה, מנחה ושלמים נאמר "ריח ניחוח", ואילו בקרבנות חטאת ואשם לא נאמרה לשון זו³, מפני חומרת החטא.

אמנם לפי זה יהיה חסר ביאור, כי גם בקרבן תודה (שעליו מדובר בפרשת צו) לא נאמרה לשון זו של "ריח ניחוח" – ולכאורה הרי בקרבן תודה אין ענין של חטא ועון, ואדרבה: את קרבן התודה מביא האדם על נס שנעשה לו, ולמה לא נאמר בהקרבנה זו "ריח ניחוח"?

ולכן יש לומר, שיש טעם עמוק יותר בדבר, וכדלקמן.

"שאמרתי ונעשה רצוני" – ותו לא

לכאורה אינו מובן בכללות הענין - מה נשתנו קרבנות מכל מצוות התורה, שרק אצלם מפורש שגורמים נחת רוח להקב"ה?

2. כט, א.

3. בדרך כלל, מלבד חטאת יחיד שבה כן נאמרה לשון זו (ויקרא ד, לא). וצ"ע בזה ואכ"מ.

הרי מובן שהנחת רוח שבקרבנות אינה אלא מזה שבזה עובד האדם את בוראו - והרי עבודת השם יתברך היא על ידי כל המצוות כולן, ומדוע לא נתפרש בשאר מצוות שקיומן גורם "ריח" ניחוח לה" (או כיוצא בזה) ?

אך באמת מצינו חידוש נפלא לגבי קרבנות שמפורש שהם "לחמו" של הקב"ה⁴, היינו שהם צורך גבוה כביכול, שלא מצינו כזאת בשום מצוה אחרת.

ומזה מובן שיש הבדל יסודי בין כל מצוות התורה והקרבנות. והענין בזה (בקיצור):

כל מצוות התורה תכליתן היא בשביל תועלת האדם. "משפטים" שהן המצוות שגם השכל מחייב, ומי שאינו מקיים אותן הרי זה הוכחה שהוא מושחת במדותיו⁵ - בוודאי שהן לתועלת האדם; וגם "עדות" שהן זכר לנסים או מאורעות שונים (כגון שלש רגלים, שבת, תפילין וכיוצא בהן) - הרי הן גם כן בשביל האדם, שיזכור חסדי ה' ונפלאותיו; ואפילו ה"חוקים" שאין בהם טעם, תכליתן היא בשביל האדם - כדי לנטוע בו יראת שמים וקבלת עול מלכותו יתברך.

ובזה שונים הן הקרבנות מכל המצוות, שענין הקרבנות הוא להביא למדריגה כזו שבה אין מציאות האדם נרגשת כלל, אלא יש רק את מציאות הקב"ה וה"נחת רוח" שלו, ותו לא. וזה מתבטא בענין הקרבנות, שלכאורה הוא ענין של היפך הטעם ונגד השכל, ששורפים בהמה ללא כל תועלת, שהרי אין להאדם כלום משריפה זו, ופשיטא שאין שייך לומר שהקב"ה נהנה משריפת הקרבנות;

אלא שזה גופא היא הכוונה, שהאדם יקריב את הקרבן אך ורק מפני שזה רצונו יתברך. כלומר: אין הפירוש שיש בזה תועלת [אלא שהאדם אינו יודע מהי וצריך לאמונה כו'], אלא שכל התועלת בהקרבת הקרבן הוא רק זה שעושה רצונו יתברך.

4. אמור כא, ו-כא. פינחס כח, ב.

5. ראה שמונה פרקים להרמב"ם פ"ו.

אין "גברא"; רק "חפצא"

וזהו הענין המיוחד שבקרבנות, שרק בהם נאמר "ריח ניחוח לה", ולא בשאר המצוות – כי בקרבנות יש "נחת רוח" ו"הנאה" מיוחדת למעלה מזה שקיום המצוות הוא אך ורק מפני זה ש"אמרתי".

ומדויק הענין בלשון רש"י: "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני" – ולכאורה, הרי נחת רוחו של הקב"ה היא מזה שהאדם כופה את יצרו ומקיים את רצונו של הקב"ה, ואם כן, היה צריך לומר "שגזרתי ועשיתם רצוני" (וכיוצא בזה)! ומה טעם נקט רש"י לשון "ונעשה", שהוא לשון המורה על ה"נפעל" - ולא על ה"פועל"?

אלא שבדיוק לשון זו כוונת רש"י לבאר החידוש שבקרבנות, אפילו לגבי החוקים:

הכוונה בחוקים שאין להם טעם היא, כדי להשריש בבני ישראל יראת המלכות, שמקיימים מצוות אלו רק להיותן גזירת המלך. ואם כן יש בזה (בעקיפין) "תועלת" לאדם, שתהיה בו קבלת עול מלכותו;

מה שאין כן בקרבנות הכוונה היא לא זה שהאדם מקבל עליו עול מלכותו של הקב"ה ומקיים גזירת המלך, אלא רק שרצונו של הקב"ה יתקיים, "נעשה רצוני" מאליו, כאילו אין כאן גברא עושה המצוה אלא הקרבן נעשה מאליו ומעצמו, וזה מדגיש שהקרבן הוא צורך גבוה ולא בשביל האדם, שזה מה שמביא לה"נחת רוח" המיוחדת שבקרבנות.

צורך גבוה – כולו לה'

ולפי זה יובן היטב מדוע בקרבנות שבאים לכפרה לא נאמר "ריח ניחוח לה", כי בקרבן כזה שבא לכפר על האדם הרי עיקר הבאתו אינו צורך גבוה, "שאמרתי ונעשה רצוני", אלא בשביל האדם עצמו, שיתכפר לו עונו.

ובזה יש לבאר גם זה שבקרבן תודה לא נאמר "ריח ניחוח" – כי כיון שהוא הודאה על נס, שהאדם הוצרך לנס ונעשה לו, אם כן הקרבה זו שייכת לתועלת שלו, שמאחר שהקב"ה עשה לו נס, הרי מובן, שהאדם מצידו צריך להודות על זה, ואם כן אין מודגש בקרבן זה שהוא בא לפועל "ריח ניחוח לה" בלבד;

ודוקא בקרבנות כמו עולה ושלמים, שאינם באים בהמשך לאיזה ענין שהיה אצל האדם, אלא הם באים באופן של "ריח ניחוח לה" – בהם מודגש בשלימות הענין המיוחד של "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני" [ויש עוד להאריך בכמה פרטים, ועוד חזון למועד בעז"ה].

(חלק לב – ויקרא א)

לזכות

החתן הת' לוי יצחק שי' וענונו
והכלה ימימה חיה (למשפחת כצנשטיין) תחי'

לרגל יום נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
ג' אדר, תשע"ח

*

הוקדש על ידי הורי החתן שיחיו

הרה"ח ר' יוסף אורי
וזוגתו מרת אילנית
וענונו